

gemeente

Oost Gelre

Programma 1 - Leefomgeving

Inleiding

Programma 1 omvat het thema Leefomgeving. Naast de aanstaande Omgevingswet, de verdere uitrol van Geef Lichtenvoorde Kleur! en Programma Stad Groenlo spelen er veel meer verschillende ontwikkelingen die het komende jaar aandacht vragen van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Daarbij willen we een viertal speerpunten benoemen voor 2022:

- Ontwikkeling van een visie en beleidskader voor het buitengebied. Er komen veel veranderingen op het buitengebied. Veranderingen ten aanzien van (agrarische) bedrijfsvoering, initiatieven in het kader van de klimaatdoelstellingen en dergelijke vragen om aandacht en daadkracht van onze gemeente.
- Doorontwikkeling van woningbouw in alle kernen. Daar waar de afgelopen jaren woningbouw stagneerde, zien we dat er belangrijke stappen gezet worden om de woningbouw in alle kernen van Oost Gelre weer te stimuleren. Er zijn nieuwe kaders ontwikkeld voor woningbouw in de kleine kernen en Groenlo en Lichtenvoorde. Daarnaast zijn er verruimde mogelijkheden voor functieverandering van agrarische erven nabij de kernen (woondroebelbeleid). Inmiddels zijn op basis van deze kaders in iedere kleine kern één of meerdere woningbouwplannen in ontwikkeling of uitvoering.
- Opstellen van Omgevingsvisie en aanpalend beleid. In het verlengde van de Omgevingswet en de voorgaande 2 punten wordt energie gestoken in het ontwikkelen van een Omgevingsvisie.
- Regionale Energie Strategie Achterhoek. Duurzaamheid en energiedoelstellingen zijn geen zaak voor gemeenten alleen. Mede daarom participeren wij in de verdere ontwikkeling van een regionale energiestrategie voor de gehele Achterhoek.

Ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

De ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst zijn niet meer zozeer gericht op de kwantitatieve groei van de stad en de kernen maar richten zich vooral op de kwaliteitsverbetering van de bestaande woonwijken, het buitengebied, bedrijventerreinen en de centra, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van de demografische ontwikkelingen.

Bestuurlijke kaders

- Strategienota "Samen aan de slag in andere tijden"
- Omgevingsvisie
- Programma "Geef Lichtenvoorde Kleur"
- Programma "Stad Groenlo"
- Programma "Besselinkschans"
- Nota functieverandering buitengebied Oost Gelre
- Beeldtaal Lichtenvoorde
- Beeldkwaliteitsplan openbaar groen
- Plussenbeleid Oost Gelre

Ontwikkelingen

Ontwikkeling buitengebied

De ontwikkeling van het buitengebied heeft hoge prioriteit. Het buitengebied heeft namelijk nu en in de nabije toekomst te maken met grote uitdagingen. Achterblijvende inkomsten, hogere kosten, verduurzaming,

stikstofproblematiek, problemen bij erfopvolging of anderszins, kunnen ertoe leiden dat het agrarische landschap er anders uit komt te zien. Dit vraagt om een visie op en beleidskader voor het buitengebied.

Omgevingsvisie

Dit alles zullen wij uiteindelijk opnemen in de Omgevingsvisie. Nieuw ruimtelijk beleid dat nog moet worden ontwikkeld, krijgt een plek in de Omgevingsvisie die in voorbereiding is. Een aantal onderwerpen hebben wij de afgelopen periode reeds uitgewerkt. Daarbij moet gedacht worden aan de energietransitie en wonen in zowel de kleine kernen als in Lichtenvoorde en Groenlo.

De opstelling van de Omgevingsvisie hangt nauw samen met de invoering van de Omgevingswet. Op 24 juni 2021 heeft minister Ollongren bekend gemaakt dat zij op basis van interbestuurlijk overleg de datum voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet met een half jaar heeft verplaatst naar 1 juli 2022. Per oktober 2021 zal moeten blijken of met name de landelijke voorzieningen van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) voldoende zijn gevorderd. Het streven blijft onverminderd om de voorbereidingen voor deze nieuwe wetgeving zoveel mogelijk door te zetten en in elk geval de vereiste formele besluiten tijdig afgerond te hebben. Een daarop afgestemde geactualiseerde mijlpalenplanning is u medio juli 2021 voorgelegd. Daarnaast wordt overeenkomstig het door de raad vastgestelde herziene ambitiedocument en het koersdocument voor de Omgevingsvisie o.a. gewerkt aan de voorbereiding van die visie, die volgens de huidige planning eind 2022 ter vaststelling kan worden aangeboden.

Aan de hand van een landelijk ontwikkelde “Werkwijze structurele effecten Omgevingswet” proberen we de lokale effecten voor Oost Gelre van zowel de Omgevingswet als de Wet Kwaliteitsborging Bouw, die op hetzelfde moment in werking zullen treden, in beeld te brengen. Dit zal naar verwachting per medio 2022 moeten leiden tot een voorstel tot begrotingswijziging op dit onderdeel.

Programma Geef Lichtenvoorde Kleur!

Naast de ontwikkeling van het buitengebied en het opstellen van een Omgevingsvisie, is een andere ruimtelijke ontwikkeling voor 2021 de verdere uitwerking van programma Geef Lichtenvoorde Kleur! Met dit programma wordt in Lichtenvoorde een vitaal en compact centrum ontwikkeld. Hierbij gaan we in overleg met de ondernemers en andere belanghebbenden kijken naar een betere invulling van bestaande functies en gaan we op zoek naar nieuwe functies voor het centrum. Inmiddels zijn de grote bouwprojecten in gang gezet of zitten in een voorbereidende fase. Ook in de openbare ruimte zoeken we naar mogelijkheden om het winkelgebied te vergroenen, te verfraaien, kunst eraan toe te voegen en het gebied meer kleur te geven. Dit willen we onder meer bereiken door het voortzetten van het street art project.

Programma Stad Groenlo

Het programma Stad Groenlo wil de bedrijvigheid en levendigheid in Groenlo versterken, zodat de stad in de toekomst een plek is waar het goed wonen, werken en leven is. In de eerste jaren van het programma zijn er veel projecten uitgevoerd. We zien dat de werkzaamheden van de afgelopen periode bijdragen aan de doelen die we in het programma gesteld hebben. We blijven onze schouders hier als gemeente onder zetten. Immers: het programma is een vliegwiel om allerlei activiteiten in Groenlo te ontwikkelen. Programma Stad Groenlo biedt voldoende ruimte voor initiatieven, ook in 2022. We willen daarbij ook gebruik maken van de middelen uit de Regiodeal. De gemeenten wil initiatieven ondersteunen en mensen op weg helpen. Maar de gemeente zal ook zelf ideeën aandragen, en, in die gevallen dat bepaalde ideeën zo belangrijk zijn voor een vitale stad, zelf de regie ter hand nemen. Ook in de periode 2021 tot 2027 volgen er nieuwe projecten om Groenlo Vestingstad verder uit te bouwen waarmee we Groenlo regionaal maar ook bovenregionaal op de kaart kunnen zetten.

Bedrijventerreinen

We merken dat er, ondanks corona, veel serieuze aanvragen komen voor bedrijfskavels op de Laarberg. Een deel van deze aanvragen heeft recentelijk geleid tot koopovereenkomsten of verkeren in vergaande onderhandelingen. Wij zien dat er naast regionale bedrijven ook veel lokale bedrijven zich willen vestigen op de Laarberg. Er is meer vraag dan is vastgelegd in regionale afspraken en is door vertaald in de provinciale verordening. We zullen daarover in de Regio Achterhoek en met de Provincie het gesprek aan gaan. Voor het bestaande terrein, Laarberg Centraal, is een bestemmingsplanprocedure vanwege de stikstofdiscussie niet mogelijk.

Voor een deel van het terrein werken we nu bij individuele vergunningsaanvragen met een Ruimtelijke beoordelingskader als toetsinstrument voor afwijkingsbesluiten. Hierbij moet per aanvraag worden aangetoond dat het past binnen de milieuregelgeving, waaronder stikstof. Dit is een praktische oplossing, maar geen wenselijke situatie, zeker niet voor een regionaal bedrijventerrein.

Ook de verkoop van kavels op bedrijventerrein op bedrijventerrein Lindebrook in Lichtenvoorde verloopt voorspoedig. Nagenoeg alle kavels op dit terrein hebben een invulling gekregen. Met de splitsing van de Woon-werkkavels in reguliere bedrijfs- en woningbouwkavels is beter ingespeeld op de huidige marktvraag. Gelet op de binnenkomende aanvragen voor bedrijfskavels is het nodig om nieuwe gronden in gebruik te nemen. Voor de Laarberg is een nieuw ruimtelijk toetsingskader noodzakelijk. In Lichtenvoorde gaan we onderzoeken op welke wijze we de (toekomstige) ruimte vraag van lokale bedrijven kunnen faciliteren.

Wat willen we bereiken?

Bestaand vastgoed dat leeg komt te staan of verpaupert wordt herontwikkeld.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- We gaan flexibel om met diverse woonvormen, al of niet tijdelijk. Winkels moeten woningen kunnen worden en vice versa.
- We geven bekendheid aan de mogelijkheid tot het afgeven van tijdelijke vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur.
- We faciliteren bij herontwikkeling of transformatie van vastgoed dat leeg komt te staan of verpaupert en we voeren functieveranderingsbeleid in het buitengebied uit. Binnen stedelijk gebied gaan wij in overleg over initiatieven voor herontwikkeling en geven we uitvoering aan de programma's Stad Groenlo en Geef Lichtenvoorde kleur. We ontwikkelen de "Menukaart Wonen Lichtenvoorde en Groenlo" (kwalitatieve toets voor initiatieven voor nieuwe woningen).

Wat gaan we ervoor doen?

We geven uitvoering aan de Menukaart Wonen voor Groenlo en Lichtenvoorde

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wat willen we bereiken?

De kwaliteit van bestaande bebouwing in de (kleine)kernen verbetert.

In het kader van prestatieafspraken gaan we in gesprek met woningbouwcorporaties over verduurzaming van de woningvoorraad en het (her)bouwen van betaalbare huurwoningen voor de juiste doelgroepen op de juiste locaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Bekendheid geven aan de Toekomstbestendige Wonen Lening.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wat willen we bereiken?

Versterken ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- De verschillende landschapstypen en ensembles kennen een eigen identiteit. Deze blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt.
- We faciliteren groepsprocessen in de kernen en duurzame projecten gericht op ontwikkeling van het landschap.
- Ruimtelijke ontwikkelingen worden op basis van objectieve criteria ingepast en gecompenseerd.
- We passen het Plussenbeleid toe, dit beleid geeft kwaliteitsvoorwaarden voor het ruimtelijk beleid van onze gemeente indien medewerking wordt gevraagd bij het realiseren van een uitbreiding van de niet-grondgebonden veehouderij.
- Het bermonderhoud wordt naast het waarborgen van verkeersveiligheid ingezet voor verhogen van biodiversiteit en versterken van landschap

Wat gaan we ervoor doen?

We ontwikkelen een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen op basis van objectieve criteria in te passen en / of te compenseren.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We stellen een omgevingsvisie vast.

De verschillende landschapstypen en ensembles kennen een eigen identiteit. Deze blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wat willen we bereiken?

Vitaal centrum van Lichtenvoorde

Uitgangspunten zijn vastgelegd in Programma 'Geef Lichtenvoorde Kleur'. We geven daar uitvoering aan. Het ontwikkelen van een vitaal en compact centrum staat centraal. Dit realiseren we door het stimuleren van de samenwerking tussen ondernemers, het zoeken van nieuwe functies voor leegstaand vastgoed, het ontwikkelen van een aantal nieuwbouwprojecten, het toevoegen van sfeer en beleving, meer groen, kunst en cultuur, meer toeristische potentie, etc. Dit gebeurt in overleg met ondernemers, inwoners en verenigingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Het kernwinkelgebied wordt compacter door het plan Hof aan de Dijkstraat te realiseren (transformatie naar wonen).

In mei 2021 is het bestemmingsplan Hof aan de Dijkstraat vastgesteld. Hierna kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Start bouw staat gepland voor eind september/begin november 2021. Oplevering woningen zomer 2022. Daarna aanpakken reconstructies Koemstraat en Dijkstraat.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Het parkeren in en rondom het centrum wordt in beeld gebracht en waar nodig / mogelijk gewijzigd.

Parkeeronderzoek is afgerond. Blijvend punt van aandacht in allerlei projecten in en om het centrum. Waar kansen zijn, worden ze gepakt. Enkele plekken worden omgezet naar blauwe zones. Op het activiteitenplein komen nieuwe (en meer) parkeerplaatsen. Ondernemers wordt gevraagd om personeel aan de rand van het kernwinkelgebied te laten parkeren. Er wordt 'scheef' geparkeerd (langparkeerders staan dichtbij de winkels, terwijl winkelend publiek verderweg moet parkeren). Aantal parkeerplekken in en rond het centrum is in basis wel voldoende.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

In het centrum wordt gewerkt aan het toevoegen van meer sfeer en beleving (vergroenen, streetart, kunst, kleur, straatmeubilair en verlichting).

Na de start en gedeeltelijke oplevering van de nieuwbouwprojecten aan de Dijkstraat en Nieuwmarkt, wordt sfeer, groen en beleving de komende jaren een belangrijk speerpunt in programma Geef Lichtenvoorde Kleur. Streetart wordt voortgezet, er wordt uitvoering gegeven aan de beeldtaal (vergroenen centrum), ondernemers ontplooiën initiatieven om de winkelstraten aan te kleden, we ontwerpen unieke verlichtingsobjecten.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

We (her)ontwikkelen de omgeving gemeentehuis (voormalige Rabobank, parkeren, Jorisschool, Careaz).

Project wordt in 2022 opgepakt.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

We passen kunst (streetart) toe in het centrum van Lichtenvoorde.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

We realiseren nieuwe winkelruimte, woonruimte en de nieuwe bibliotheek aan de Nieuwmarkt.

Betreft de laatste fase van de nieuwbouw aan de Nieuwmarkt en de realisatie van het activiteitenplein. Projecten lopen, subsidie is toegekend. In 2021 zal het technisch ontwerp gereed zijn, gevolgd door een aanbesteding van het werk. Zodat het activiteitenplein direct aansluitend na de nieuwbouw uitgevoerd kan worden.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wat willen we bereiken?

Vitaal centrum van Groenlo

Uitgangspunten zijn vastgelegd in Programma 'Stad Groenlo'. We ontwikkelen een vitaal en compact centrum, waarbij we in overleg met de ondernemers en andere belanghebbenden kijken naar een betere invulling van bestaande functies en op zoek gaan naar nieuwe functies voor het centrum. Tevens is religieus erfgoed onderdeel van het gemeentelijk beleid (naast monumenten).

Wat gaan we ervoor doen?

We geven uitvoering aan het programma 'Stad Groenlo'.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wonen in Oost Gelre

Inleiding

Wonen is essentieel, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid (bouwen naar behoefte). Daarbij is een rol weggelegd voor de dorpsbelangenorganisaties in de verschillende kernen van Oost Gelre. Zij kennen als geen ander de lokale situatie en de specifieke (woon)wensen. Het woonbeleid moet gericht zijn op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit, levensloopbestendigheid en maatwerk. Niet de contingenten (kwantiteit), maar de kwaliteit van de woonplannen die de leefbaarheid een positieve impuls geven zijn leidend. Dit met het doel de woningmarkt weer in beweging te krijgen.

Ontwikkelingen

In 2020 hebben we de woningbehoefte op kernniveau in beeld gebracht en vastgesteld. Voor zowel Groenlo, Lichtenvoorde als de kleine kernen zijn visies vastgesteld die een basis vormen om plannen voor het toevoegen van nieuwe woningen te kunnen ontwikkelen. We gaan door met de uitvoering van concrete plannen in de kleine kernen. Voor de kernen Groenlo en Lichtenvoorde nemen we concrete plannen van private partijen in behandeling. We gebruiken daarvoor de Menukaart Wonen Lichtenvoorde en Groenlo. Gezien de toegenomen behoefte zetten we ook gemeentelijke gronden in voor woningbouw. Voorbeelden hiervoor zijn de vrijkomende schoollocaties en Flierbeek fase 3 in Lichtenvoorde. In 2021 vindt een regionaal woonwensenonderzoek plaats (AWLO). De resultaten worden in 2021 vertaald naar een actualisatie van het gemeentelijke woonbeleid. Hierin actualiseren we de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte en stellen deze zo nodig bij. Voor kwetsbare groepen die vanuit een Wmo/jeugdzorgondersteuningsetting zelfstandig kunnen gaan wonen zijn onvoldoende goedkope huurwoningen beschikbaar. Wij werken met initiatiefnemers aan het realiseren van deze huisvesting.

Ten aanzien van de sociale huurwoningvoorraad doen wij dit laatste in nauw overleg met de woningbouwcorporaties. Concrete afspraken leggen we vast in de prestatieafspraken. Tenslotte zetten we in op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Daarbij haken we in op regionale projecten.

Bestuurlijke kaders

- Woonvisie Oost Gelre
- Verordening toekomstbestendig wonen Gelderland gemeente Oost Gelre
- Menukaart Wonen Groenlo & Lichtenvoorde

- Ruimtelijke verkenning wonen Kleine Kernen

Wat willen we bereiken?

Bouwen naar behoefte

We spelen actief in op de actuele woningbouwbehoefte.

Wat gaan we ervoor doen?

In samenwerking met dbo's realiseren van woningbouwprojecten in de kleine kernen door uitvoering te geven aan de Ruimtelijke verkenning wonen Kleine Kernen.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We werken mee aan kwalitatief goede plannen voor woningbouwsplitsing, inbreidingslocaties, wonen in winkelstraten en functieverandering die inspelen op de actuele behoefte.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende betaalbare en levensloopbestendige (sociale) huurwoningen beschikbaar voor alle doelgroepen.

We hanteren daarbij het volgende uitgangspunt:

- de mogelijkheid tot wonen en zorg voor gehandicapt kind of hulpbehoevende inwoners in de directe woonomgeving is gewenst,

Wat gaan we ervoor doen?

We maken met woningcorporaties jaarlijks prestatieafspraken over de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van seniorenwoningen, woningen voor de jongeren tot 23 jaar en mensen die beschermd wonen

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende bouwkvavels beschikbaar in de hoofdkernen Groenlo en Lichtenvoorde.

We zorgen er voor dat er bouwkvavels op voorraad zijn in alle kernen van onze gemeente. Uitgangspunt daarbij is dat er gebouwd wordt voor "eigen behoefte". Bij nieuwbouw zijn levensloopbestendige en energiezuinige woningen uitgangspunt.

Wat gaan we ervoor doen?

Realiseren van herontwikkelingslocaties in bestaand stedelijk gebied in Lichtenvoorde.

In het kader van de menukaart Wonen Groenlo en Lichtenvoorde worden een aantal locaties in Lichtenvoorde ontwikkeld

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Realiseren woningbouw op de locatie Oldenhuis in Groenlo.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Realiseren uitbreidingslocatie aan Flierbeek in Lichtenvoorde (Flierbos).

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Herontwikkelen vrijkomende schoollocaties in Lichtenvoorde waarbij deze een woonfunctie krijgen

In de tweede helft van 2020 is gestart met het participatietraject voor een visie op de vrijkomende schoollocaties. Na vaststelling van de visies voor de schoollocaties wordt in de tweede helft van 2021 gestart worden met het opstellen en in procedure brengen van de bestemmingsplannen voor deze locaties.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Verder ontwikkelen woningbouwlocatie Brouwhuizen in Groenlo

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende bouwkvavels beschikbaar in de kleine kernen.

We zorgen er voor dat er bouwkvavels op voorraad zijn in alle kernen van onze gemeente. Uitgangspunt daarbij is dat er gebouwd wordt voor "eigen behoefte". Bij nieuwbouw zijn levensloopbestendige en energiezuinige woningen uitgangspunt.

Wat gaan we ervoor doen?

We geven uitvoering aan de Ruimtelijke verkenning wonen kleine kernen door in overleg met de Dorpsbelangenorganisaties medewerking te verlenen aan woningbouwplannen. Daarbij is sprake van maatwerk waarbij de aanpak per dorp kan verschillen.

Portefeuillehouder: Marieke Frank

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende veilige woonmogelijkheden beschikbaar voor arbeidsmigranten.

Woonmogelijkheden voor arbeidsmigranten zijn niet alleen een zorg voor de lokale overheid, maar ook van het bedrijfsleven.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan in overleg met de betrokken organisaties over de opgave huisvesting arbeidsmigranten

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We stellen de ruimtelijke kaders op waarbinnen huisvesting van arbeidsmigranten gerealiseerd. kan worden

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Het aanbod van intramurale mogelijkheden van wonen met zorg sluit aan op de lokale vraag

Het aanbod van intramurale woonvoorzieningen sluit aan bij de lokale vraag. Het aanbod biedt een woonkwaliteit die aansluit bij de huidige vraag. De woonvormen worden in het centrum van de kernen gerealiseerd, tenzij er voor de doelgroep een reden is elders te huisvesten. Woonvoorzieningen zijn bedoeld voor inwoners met een lokaal netwerk. Nieuwe wooninitiatieven moeten dan ook aantoonbaar maken dat zij gericht zijn op inwoners met een bestaand netwerk in de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Met Stichting de Lichtenvoorde kijken wij naar de huidige en benodigde huisvesting voor de doelgroep die onder de Wlz valt.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Voor de grote kernen kijken wij met Marga Klompé en Careaz op welke manier nieuwbouw een bijdrage kan leveren aan het oplossen van deze vraag. De bijdrage die deze nieuwbouw kan leveren aan de kwalitatieve verbetering van de 2 kernen is belangrijk.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Wij stellen een beoordelingskader zorg en wonen op.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Wij werken mee aan het realiseren van vervangende huisvesting gedurende de tijd die nodig is voor het realiseren van nieuwbouw.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Wat willen we bereiken?

Inwoners die beschermd wonen in onze gemeente kunnen doorstromen naar zelfstandig wonen

Door een gebrek aan geschikte sociale huurwoningen blijven deze inwoners onnodig lang in de zorg. Jaarlijks inventariseren we de behoefte bij deze doelgroep.

Wat gaan we ervoor doen?

We maken met woningcorporaties jaarlijks prestatieafspraken over de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van seniorenwoningen, woningen voor de jongeren tot 23 jaar en mensen die beschermd wonen

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We maken afspraken met initiatiefnemers die woningplannen ontwikkelen om een deel te realiseren in het goedkope huursegment.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Wat willen we bereiken?

Jongeren met een ondersteuningsvraag kunnen hun wooncarrière in onze gemeente vormgeven

Jongeren met een ondersteuningsvraag en met een lokaal netwerk kunnen hun wooncarrière in Oost Gelre vormgeven. Door een gebrek aan geschikte sociale huurwoningen blijven deze inwoners nu nog onnodig lang in de zorg. Jaarlijks inventariseren we de behoefte bij deze doelgroep.

Wat gaan we ervoor doen?

Wij starten een lokale pilot om trainingslocaties te realiseren waar jongeren zelfstandig kunnen leren wonen.

Jongeren met een ondersteuningsvraag en met een lokaal netwerk kunnen hun wooncarrière in Oost Gelre vormgeven.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

We maken met woningcorporaties jaarlijks prestatieafspraken over de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van seniorenwoningen, woningen voor de jongeren tot 23 jaar en mensen die beschermd wonen

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We maken afspraken met initiatiefnemers die woningplannen ontwikkelen om een deel te realiseren in het goedkope huursegment.

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Beheer openbare ruimte

Inleiding

We werken aan een aantrekkelijke leefomgeving voor bewoners en bedrijven, waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en met plezier gebruik maken van de openbare ruimte. Een openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is en waar ruimte is voor initiatieven die worden gefaciliteerd door de gemeente. We willen ruimte geven aan bewoners en hen graag betrekken bij het beheer en onderhoud van hun directe leefomgeving.

Ontwikkelingen

Om de openbare ruimte aantrekkelijk en leefbaar te houden, is er naast een onderhoudscyclus ook een moment waarop deze openbare ruimte vervangen moet worden. Dit gebeurt vanuit een integrale benadering vanuit de disciplines verkeer, wegen, riolering, groen en duurzaamheid en op basis van de huidige inzichten en richtlijnen. En uiteraard is er interactie met de aanwonenden en belanghebbenden. Voor deze vervangingen zijn investeringsbudgetten nodig. In de kadernota staan diverse vervangingsvoornemens van straten en/of buurten die om een investering vragen.

Naast de vervanging van de openbare ruimte zijn er nog andere concrete ontwikkelingen in de openbare ruimte:

- We stellen een biodiversiteitsplan op. In dit plan bepalen we de ambities en kansen om de biodiversiteit in de gemeente te versterken. Een uitvoeringsparagraaf maakt hiervan onderdeel uit.
- We stellen een soortenmanagementsplan op. Het doel is om alle handelingen en regelgeving ten aanzien van ruimtelijke ingrepen af te stemmen op beschermde flora en fauna. Hiermee voorkomen we dat er op ad hoc basis besluiten worden genomen. Beschermde soorten en kansrijke soorten worden met behulp van dit plan integraal beschermd. Procedures zullen we hierop afstemmen. Mogelijk dat hieruit maatregelen volgen waarvoor we financiering moeten vragen.
- We stellen een Omgevingsvisie op. Hieruit volgt naar verwachting dat beleid aangepast moet worden. Verder zullen we integrale ambities en doelen afspreken waar mogelijk ook investeringen uit voortkomen.
- We brengen aanpassingen aan in de verkeersstructuur. Door de afsluiting van de kruising N18 Twenteroute met de N312 Zieuwentseweg is aanpassing in de verkeersstructuur noodzakelijk. De aansluiting N312 Zieuwentseweg wordt omgelegd langs de N18 richting de Richterslaan en aangesloten op de kruising Richterslaan. Deze verandering zal consequenties hebben voor de verkeersstromen in Lichtenvoorde. Onderdeel van het pakket van maatregelen is een reconstructie van de Kerkhoflaan inclusief de kruising met de Richterslaan.

Bestuurlijke kaders

- wegenbeleidsplan "Kijk op de Wegen"

- gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021
- beleidsplan openbare verlichting 2008 - 2012
- beleidsplan OV
- Beeldkwaliteitsplan openbaar groen

Wat willen we bereiken?

De landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit versterken door middel van optimale inrichting en beheer

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Bermen worden benut om gevarieerde beplanting aan te brengen
- We passen ecologisch bermbeheer toe
- Inrichting en beheer van de openbare ruimte worden beter afgestemd op verhogen van de biodiversiteit; inwoners worden daarbij intensief betrokken.
- Normering van het openbaar groen volgens CROW, objectief vast te stellen door schouw en monitoring (beeldkwaliteitsplan).
- Openbaar groen is ingericht voor meerdere bestemmingen zoals spelen recreëren, waterberging en ecologie.
- We gebruiken geen gewasbeschermingsmiddelen.
- We meten kwaliteit van groen- en landschapsbeheer door monitoren en schouwen of evaluatie van de vastgestelde beeldkwaliteit d.m.v. steekproefsgewijze schouwrondes.
- Binnen stedelijk gebied gaan wij overleggen over initiatieven voor herontwikkeling en geven we uitvoering aan de programma's Stad Groenlo en Geef Lichtenvoorde kleur.

Wat gaan we ervoor doen?

Inboet van laanbeplanting; gevarieerde aanplant als bijdrage voor biodiversiteit.

Bermen worden benut om gevarieerde beplanting aan te brengen. Deze gevarieerde aanplant is als bijdrage voor biodiversiteit.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Uitvoering geven aan het renovatieplan openbaar groen.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Versterken leefbaarheid van buurt / wijk.

Reconstructies of herinrichting van gebieden wordt altijd gezamenlijk met inwoners en overige belanghebbenden in de buurt opgepakt. Niet meer, maar kwalitatief beter (te onderhouden) groen.

Reconstructie of herinrichting wordt optimaal benut om biodiversiteit te versterken en maatregelen tbv klimaatadaptatie uit te voeren.

Wat gaan we ervoor doen?

Realiseren van groene speel- en ontmoetingsplekken in samenwerking met buurt-, wijk-, speeltuinverenigingen.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Alle (semi)openbare voorzieningen zijn toegankelijk voor alle inwoners

De openbare ruimte dient voor alle mensen met een fysieke beperking zoveel als mogelijk toegankelijk te zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

De gemeente Oost Gelre heeft een subsidieregeling (semi-) openbare ruimten.

Alle (semi-) openbare ruimten zijn toegankelijk voor alle inwoners

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

De gemeente Oost Gelre ondersteunt de werkgroep toegankelijkheid openbare ruimte.

Alle (semi-) openbare ruimten zijn toegankelijk voor alle inwoners

Portefeuillehouder: Jos Hoenderboom

Wat willen we bereiken?

Realiseren van een schone leefomgeving.

In een schone, duurzame en veilige omgeving is het prettig wonen, werken en ontspannen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan het jaarprogramma verminderen zwerfafval.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We voorkomen / beperken hondenpoepoverlast in de openbare ruimte door te handhaven en ervoor te zorgen dat er losloopvelden zijn.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

De voorzieningen in onze gemeente zijn goed en veilig bereikbaar

De thema's doorstroming, bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn allen van belang.

Wat gaan we ervoor doen?

Aanpassen komgrenzen en inrichten 30km/uur zones

Onderzoek naar maatregelen is gestart mei 2021, uitvoering verwacht eind 2021.

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

Groenlo-West en Laarberg beter bereikbaar maken met openbaar vervoer

Nog twee bezwaarprocedures tegen bushaltes in Groenlo West, als die afgerond zijn eind 2021/begin 2022 bushaltes mogelijk nog iets upgraden indien gewenst.

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

Opstellen verkeerscirculatieplannen voor Groenlo en Lichtenvoorde

Mobiliteitsupdates Groenlo en Lichtenvoorde gepubliceerd in maart, periode voor verzamelen op/aanmerkingen, dit najaar definitief ter vaststelling aan de raad.

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

Risicogestuurd verkeersveiligheid aanpakken in de hele gemeente volgens visie Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

Verbeteren parkeersituatie Lichtenvoorde en Groenlo om de centra bereikbaar te houden

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

We gaan een onderzoek uitvoeren naar de verkeersonveiligheid (objectief en subjectief) en stellen een plan van aanpak op met concrete maatregelen.

Het onderzoek is afgerond, de maatregelen worden genomen onder het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)

Portefeuillehouder: Karel Bonsen

Duurzaamheid en milieu

Inleiding

We willen naar een meer groene en circulaire economie. Natuur, grondstoffen, energie, voedsel en afval hebben een waarde. Wij streven ook lokaal naar een balans tussen mens, milieu en een gezonde economie. We stellen ambitieuze en haalbare milieudoelen. We betrekken lokale bedrijven en vooral ook de inwoners bij de overgang naar een duurzaam ingerichte gemeente.

Een onderdeel van duurzaamheid is de Energietransitie. De ambitie is om in 2030 energieneutraal te zijn. Energietransitie is de omslag naar een lager energiegebruik, opgewekt met hernieuwbare energie (zon, wind en biomassa).

Ontwikkelingen

In 2021 is de transitievisie warmte (TVW) vastgesteld. In aansluiting hierop wordt een start gemaakt met het opstellen van wijkuitvoeringsplannen (WUP's). De looptijd van de "Uitvoeringsagenda Energietransitie Oost Gelre" is in 2022 verstreken. Er dient een nieuwe uitvoeringsagenda te worden opgesteld.

Bestuurlijke kaders

Energietransitie

- Akkoord van Groenlo
- Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek
- Uitvoeringsagenda energietransitie Oost Gelre
- Beleid installaties opwekking hernieuwbare energie Oost Gelre
- Beleidsregels planologische medewerking zonneparken Oost Gelre
- Beleidsregels Zon op Erf

Milieu

- Milieubeleidsplan gemeente Oost Gelre 2010 - 2020

Wat willen we bereiken?

Beperken van de effecten van stikstof op kwetsbare natuur

Bijdrage leveren aan het verminderen van de effecten van stikstofdepositie op kwetsbare natuur te beperken. Vanuit de provincie wordt het GMS (Gelderse Maatregelen Stikstof) geïnitieerd. Dit beschrijft een gebiedsgerichte aanpak voor de regio's Arnhem-Nijmegen, Achterhoek, Foodvalley, Rivierenland, Stedendriehoek en Veluwe.

Wat gaan we ervoor doen?

Oost Gelre levert een bijdrage aan het opstellen van een aanpak voor de Achterhoek

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Oost Gelre is energieneutraal

Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 49% in 2030 ten opzichte van 1990. Voor het behalen van deze doelstelling dienen 30 regio's een Regionale Energiestrategie op te stellen. Daarnaast dienen gemeenten voor het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving een Transitievisie Warmte op te stellen.

De basis voor de lokale ambitie is het regionale '*Akkoord van Groenlo*' en de regionale uitvoeringsagenda. In deze regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek is een mix aan hernieuwbare energiebronnen opgenomen van wind, zon en biomassa naast een besparingsdoelstelling op elektriciteit en gas.

Op dit moment wordt er regionaal gewerkt aan een herijking van het '*Akkoord van Groenlo*'. De uitkomsten van deze herijking vormen samen met onze transitie visie warmte, de RES 1.0 en (lokale) ontwikkelingen de kaders voor lokale energiestrategie welke in 2022 wordt opgesteld. Vervolgens gaan we een nieuwe uitvoeringsagenda opstellen.

Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De rol van de gemeente is het stimuleren en faciliteren van de energietransitie.
- Door actieve informatievoorziening en het voeren van campagnes promoten wij de noodzaak van de energietransitie.
- Inwoners, bedrijven en belangenorganisaties betrekken we bij de uitwerking van de plannen.
- Inwoners, bedrijven en belangenorganisaties voeren zelf de door hen geïnitieerde projecten uit.
- We werken regionaal samen op onderwerpen en maatregelen waar dat de efficiency en effectiviteit ten goede komt.
- We maken duurzame energieprojecten mogelijk in bestemmingsplannen.

Wat willen we bereiken?

Inwoners besparen op hun energieverbruik en wekken zelf energie op

Besparing van energie is een belangrijke pijler van het programma Energietransitie. Ook inwoners kunnen daaraan een bijdrage leveren; dat stimuleren we.

Wat gaan we ervoor doen?

We hebben een subsidieregeling voor het isoleren van woningen.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We nemen deel aan het regionale VerduurSaam Energieloket.

We nemen deel aan het regionale Agem Energieloket.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We stellen de Toekomstbestendig Wonen Lening beschikbaar.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Bedrijven besparen op hun energieverbruik en wekken zelf energie op

Wij stimuleren bedrijven om energiebesparende maatregelen te treffen en zelf duurzame energie op te wekken.

Wat gaan we ervoor doen?

We nemen deel aan het programma Zonnige Bedrijven

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We nemen deel aan het project Achterhoekse bedrijven en -parken op weg naar circulair, toekomstbestendig ondernemerschap, waarbij energie een onderdeel is van een bredere aanpak gericht op duurzaamheid.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Binnen de gemeente Oost Gelre worden grootschalige hernieuwbare energieopwekkingsprojecten gerealiseerd

Voor de realisatie van zonneparken is in 2019 de eerste tender opengesteld. Naar aanleiding hiervan lopen er drie projecten waarvoor de procedures zijn opgestart en die moeten leiden tot realisatie in de komende jaren. Naast deze projecten wordt er verdere invulling gegeven aan de projecten uit de werkstroom "Grootschalige hernieuwbare energieopwekking". Voor de realisatie van één of enkele windturbines worden vervolgstappen gezet. Voor het op grote schaal verbeteren van de isolatiegraad van 1000 woningen worden in samenwerking met het Agem energieloket acties uitgevoerd.

Wat gaan we ervoor doen?

We geven uitvoering aan ons beleid en uitvoeringsprogramma voor grootschalige energieopwekking.

Uitvoeringsagenda, werkstroom grootschalig.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Voor het gemeentelijke vastgoed wordt bespaard op het energieverbruik en wordt zelf energie opgewekt

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en gaat het eigen vastgoed verder verduurzamen.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan de openbare verlichting versneld vervangen door LED.

Uitvoeringsagenda, werkstroom gemeentelijk vastgoed.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We geven uitvoering aan het energiebeleid voor gemeentelijk vastgoed.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

We werken actief mee aan de plaatsing van voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Duurzaam ondernemen

Oost Gelre stimuleert ondernemers om duurzaam te ondernemen.

Wat gaan we ervoor doen?

Bij het uitvoeren van milieucontroles bij bedrijven wordt de erkende maatregelenlijst (zogenaamde EML-controles) toegepast.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Duurzaamheid is een standaard onderwerp van de ODA bij bedrijfscontacten.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Het inkoopbeleid gemeente Oost Gelre is gericht op circulair en duurzaamheid: innovatief aanbesteden.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Wat willen we bereiken?

Oost Gelre is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig ingericht

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) voorziet in een integrale aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingen. Deze aanpak begint bij het uitvoeren van een stresstest. In de stresstesten wordt gekeken naar de kwetsbaarheid van zowel het stedelijk als landelijk gebied. Ze zijn gericht op de vier klimaataspecten: wateroverlast, overstromingen, droogte en hittestress en bekijken zowel hevige buien als langdurige neerslag. Speciale aandacht is er voor de kwetsbaarheid van vitale en kwetsbare functies, en ontwikkelingen die de kwetsbaarheid verergeren, zoals bodemdaling.

Wat gaan we ervoor doen?

Afspraken maken met de VNOG over aanpak calamiteiten.

Portefeuillehouder: Bart Porskamp

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.000-50.000 inw.	Jaar
Verkeer en vervoer	Geregistreerde ongevallen met letsel ziekenhuis	%	Veiligheid NL	14,6%	13,4%	2019
Volksgezondheid en Milieu	Totaal huishoudelijk restafval	kg/inwoner	CBS	479	533	2019
Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	7,8%	21,0%	2019
Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	CBS	17,0%	15,7%	2019
Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde woningen	duizend euro	CBS	222	279	2020
Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	4,0	6,5	2020

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.000-50.000 inw.	Jaar
Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	58,7 %	60,3%	2020

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten					
Ongewijzigd beleid	17.342.508 ⁻	13.986.428 ⁻	13.986.428 ⁻	13.986.428 ⁻	13.986.428 ⁻
Structurele wijziging			143.000	403.000	610.000
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming lasten	17.342.508 ⁻	13.986.428 ⁻	13.843.428 ⁻	13.588.428 ⁻	13.376.428 ⁻
Baten					
Ongewijzigd beleid	7.250.191	6.807.562	6.807.562	6.807.562	6.807.562

	2021	2022	2023	2024	2025
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming baten	7.250.191	6.807.562	6.807.562	6.807.562	6.807.562
<i>Saldo</i>	10.092.317 ⁻	-7.178.776	-7.035.776	-6.775.776	-6.568.776
Voorstel nieuw beleid structureel		-501.149	-812.060	-1.204.397	-1.404.549
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-666.804	-501.804	-439.304	-335.000
Dekking voorziening riolering		88.475	147.228	234.233	250.092
Dekking reserve		666.804	501.804	439.304	335.000
Saldo nieuw beleid		-412.674	-664.832	-970.164	-1.154.457

	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal saldo programma 1	10.092.317	-7.591.450	-7.700.608	-7.745.940	-7.723.233

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2022 op taakniveau

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve Begroting 2022
Lasten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	4.097
TV5.5	5.5 Cultureel erfgoed	199
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.346
TV7.2	7.2 Riolering	2.165
TV7.3	7.3 Afval	2.478
TV7.4	7.4 Milieubeheer	1.258
TV8.1	8.1 Ruimtelijke ordening	739
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	653
Totaal Lasten		13.934
Baten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	-98
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1
TV7.2	7.2 Riolering	-2.794
TV7.3	7.3 Afval	-3.137
TV7.4	7.4 Milieubeheer	-3
TV8.1	8.1 Ruimtelijke ordening	-246
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	-528
Totaal Baten		-6.808
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		7.127
Storting		
TV7.2	7.2 Riolering	3
Gerealiseerd resultaat		7.124

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2022

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Programma Lichtenvoorde openbare ruimte	100.000	0	0	-4.500
Rehabilitatie verhardingen	830.000	0	0	-37.350
Aanleggen Duiker onder N18 tbv de Zieuentseweg	300.000	11.500	0	0
Project Meer Veilig 3 - Afsluiting Zieuentseweg (omlegging aansluiting N312)	1.610.600	0	0	0
Renovatie gemalen en drukunits	175.000	6.708	0	0
Rioolrenovatie obv beheerprogramma	150.000	5.750	0	0
Onderzoek en plannen GRP	0	50.000	0	0
Oplossing knelpunten hemelwaterafvoer diverse kernen	80.000	3.067	0	0
Omgevingswet exploitatiekosten	0	0	100.000	0
Duurzame omvorming openbaar groen	50.000	2.250	0	0
Actualisatie beheersplan civiel technische kunstwerken	0	0	35.000	0

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Meer Veilig 3- traject Lieveelde-Groenlo N18. bijdrage gemeente voor aanleg viaduct thv Zwolseweg te Groenlo.	100.000	0	0	0
Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - Fietspad langs N18, gedeelte Europaweg tussen Zieuwentseweg en Richterslaan te Lichtenvoorde.	270.000	0	0	-12.150
Uitvoering projecten	0	0	100.000	0
Herinrichting gedeelten Rapenburgsestraat, Esstraat en Varsseveldseweg te Lichtenvoorde.	720.000	0	0	-32.400
Reconstructie Koemstraat en gedeelte Dijkstraat te Lichtenvoorde.	127.500	0	0	-5.738
Aanleg en verbetering riolering Koemstraat en gedeelte Dijkstraat te Lichtenvoorde	240.000	9.200	0	0
Cofinanciering provinciale landschapsprojecten	0	0	12.500	0
Berm- en laanherstel	100.000	0	0	-5.500
Versterken biodiversiteit openbaar groen	0	0	20.000	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Subsidieverordening 'Verduurzamen woningen'	0	0	75.000	0

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom gemeentelijk vastgoed- versneld vervangen openbare verlichting	244.750	0	0	-13.461
Gezonde leefomgeving	125.000	0	0	-6.875
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Energieloket	0	0	29.304	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - projecten	0	0	150.000	0
Onderhoud brandkranen, geboorde putten en blusvijvers	0	0	0	-20.000
Cultuur- en Erfgoedpact	0	0	0	-20.000
Actualisatie woonbeleid	0	0	30.000	0
Onderzoekskosten transformatie	0	0	85.000	0
Ontwikkelen visie oude N18, gebied tussen oude en nieuwe N18, te Groenlo	0	0	30.000	0
Biodiversiteit	0	0	0	-50.000
Programma stad Groenlo doorontwikkeling pijler 3 en 4	0	0	100.000	0
Herinrichting groenstroken en fietspaden Oude Winterswijkseweg te Groenlo	440.000	0	0	-24.200

Omschrijving	Investe- ringen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Houten geleiderails	100.000	0	0	-5.500
Kleine verkeersaanpassingen	0	0	0	-75.000
Totaal	5.762.850	88.475	766.804	-312.674

